

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.411.009.04.2022

Konrad Kröning
Prezydent Miasta Skarżyska-Kamiennej
ul. Legionów 122 D
26-110 Skarżysko-Kamienna

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/008 – Zapewnienie dostaw ciepła dla odbiorców ciepła systemowego w województwie świętokrzyskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta w Skarżysku-Kamiennej (dalej: Urząd), ul. Legionów 122 D, 26-110 Skarżysko-Kamienna.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Konrad Kröning, Prezydent Miasta Skarżyska-Kamiennej (dalej: Prezydent Miasta) od 8 grudnia 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Planowanie działań w celu zagwarantowania dostaw ciepła dla odbiorców ciepła systemowego na sezon grzewczy 2022/2023.2. Realizacja działań zmierzających do zapewnienia dostaw ciepła dla odbiorców ciepła systemowego na sezon grzewczy 2022/2023.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontroler	Agnieszka Olejarz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/107/2022 z 2 listopada 2022 r.

(akta kontroli str. 1-3)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623.; dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zakresie zapewnienie dostaw ciepła dla odbiorców ciepła systemowego w Skarżysku-Kamiennej.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Urząd, w związku z możliwością wystąpienia ryzyka niezapewnienia przez przedsiębiorstwo ciepłownicze Celsius Sp. z o. o. z siedzibą w Skarżysku-Kamiennej (dalej: Celsius lub Spółka) w sezonie grzewczym 2022/2023 dostaw ciepła do niektórych budynków mieszkalnych na terenie Skarżyska-Kamiennej, podejmował działania zapobiegające wystąpieniu tego ryzyka. W tym celu inicjował i uczestniczył w rozmowach pomiędzy Spółką a Spółdzielnią Mieszkaniową w Skarżysku-Kamiennej (dalej: Spółdzielnia lub SM), będącą właścicielem sieci ciepłowniczej za węzłem grupowym „Konopnicka”, poprzez którą dostarczano ciepło do ww. budynków. W wyniku tych rozmów wypracowano rozwiązania mające zapewnić ciągłość dostaw ciepła w sezonie grzewczym 2022/2023. Urząd posiadał wiedzę o sytuacji związanej z dostawami ciepła dla mieszkańców Skarżyska-Kamiennej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Planowanie działań w celu zagwarantowania dostaw ciepła dla odbiorców ciepła systemowego na sezon grzewczy 2022/2023

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym³, zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności obejmują one sprawy zaopatrzenia w energię ciepłą. Ponadto zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne⁴, do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w ciepło należy planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło na obszarze gminy.

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym Urzędu⁵, jednym z zadań Wydziału Rozwoju i Planowania Przestrzennego była realizacja zadań własnych Gminy Skarżysko-Kamienna (dalej: Gmina) z zakresu zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwo gazowe, w tym dokonywanie analizy stanu gospodarki energetycznej w Gminie oraz sporządzanie projektu założeń do planu zaopatrzenia Gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Ponadto ww. Wydział zobowiązany był do współpracy z dostawcą ciepła systemowego Celsius w zakresie realizacji usług komunalnych.

Do zadań Referatu Zarządzania i Administrowania Nieruchomościami w Wydziale Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska należało m.in. zarządzanie lokalami wchodzącymi w skład mieszkaniowego zasobu Gminy, współpraca z zarządcami wspólnot mieszkaniowych oraz innymi podmiotami właściwymi w zakresie danej sprawy, reprezentowanie Gminy we wspólnotach mieszkaniowych w zakresie mieszkaniowego zasobu Gminy.

Zadaniem Zespołu ds. Przedsiębiorczości i Nadzoru Właścicielskiego było sprawowanie nadzoru właścicielskiego nad spółkami prawa handlowego, w których

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 559, ze zm.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 1385, ze zm.

⁵ Wprowadzonym zarządzeniem nr 33/2021 Prezydenta Miasta Skarżyska-Kamiennej z dnia 8 lutego 2021 r. Tekst jednolity regulaminu organizacyjnego został wprowadzony zarządzeniem nr 25/2022 Prezydenta Miasta Skarżyska-Kamiennej z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie zmiany regulaminu organizacyjnego Urzędu.

Gmina posiada swoje udziały, jak również współpracuje z radami nadzorczymi w zakresie nadzoru nad spółkami.

(akta kontroli: str. 5, 6, 14, 15, 19, 22, 27)

Prezydent Miasta wprowadził *Zasady nadzoru właścicielskiego nad spółkami prawa handlowego z udziałem Gminy Skarżysko-Kamienna*⁶. Do głównych celów nadzoru właścicielskiego należało skuteczne wykonywanie uprawnień właścicielskich Gminy do realizacji zadań i celów, dla których zostały powołane spółki. Z upoważnienia Prezydenta Miasta koordynację działań w zakresie nadzoru nad spółkami z udziałem Gminy prowadził Zastępca Prezydenta Miasta ds. Inwestycji. Stały, bezpośredni nadzór nad działalnością spółek z udziałem Gminy sprawowały działające w nich rady nadzorcze.

(akta kontroli: str. 28-32, 44-48)

Powierzchnia Gminy na 31 grudnia 2020 r. i 2021 r. oraz 30 września 2022 r. wynosiła 64,4 km², natomiast liczba mieszkańców odpowiednio: 43 297, 42 458 i 41 643.

Z treści *Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2012-2027 – aktualizacja wrzesień 2022 r.*⁷ wynika, że na terenie Skarżyska-Kamiennej zaopatrzenie w ciepło było realizowane za pomocą: systemu ciepłowniczego, kotłowni lokalnych i przemysłowych oraz rozproszonych indywidualnych źródeł ciepła małych mocy w postaci wybudowanych kotłowni centralnego ogrzewania lub pieców.

(akta kontroli str. 130, 154, 156)

Wytwórcą i głównym dostawcą ciepła systemowego w Gminie było Celsius. Udział Gminy w tej Spółce wynosił 12,17%. Pozostała część udziałów należała do EPS Polska Holding Sp. z o.o. Jednym z członków Rady Nadzorczej Celsius (dalej: RN) był przedstawiciel Gminy.

(akta kontroli str. 94, 100, 156, 157)

W 2022 r. w skład systemu ciepłowniczego Spółki na terenie Skarżyska-Kamiennej wchodziły:

- trzy źródła ciepła. Właścicielem jednego z tych źródeł, tj. układu kogeneracyjnego opartego na dwóch silnikach gazowych o łącznej mocy 4,646 MW było Celsius serwis Sp. z o. o., pozostałych dwóch, zasilanych węglem kamiennym – Celsius Sp. z o. o. (Centralna Ciepłownia wyposażona była w dwa kotły wodne typu WR-25 o mocy 29,075 MW każdy, a Ciepłownia „La Monte'a” w dwa kotły wodne typu WR-5 o mocy 5,8 MW i WR-5/7 o mocy 7 MW);
- system transportu i dystrybucji ciepła – sieci wysokich i niskich parametrów;
- węzły cieplne grupowe (zasilające osiedla mieszkaniowe) i indywidualne (zasilające pojedyncze budynki).

Łączna moc zainstalowana w powyższych ciepłowniach wynosiła 75,596 MW. Łączna długość eksploatowanych sieci ciepłowniczych przesyłowej i rozdzielczej wynosiła 33,068 km⁸. W produkcji ciepła systemowego w 2020 r. wykorzystywano wyłącznie węgiel kamienny, w 2021 r. – węgiel kamienny (76,66%) i gaz (23,34%), w 2022 r. (do 30 września) – węgiel kamienny (88,92%) i gaz ziemny (11,18%).

Głównymi odbiorcami ciepła z systemu ciepłowniczego Spółki były gospodarstwa domowe (59%).

⁶ Od 15 września 2021 r. do 12 października 2022 r. obowiązywały *Zasady nadzoru właścicielskiego nad spółkami prawa handlowego z udziałem Gminy Skarżysko-Kamienna*, określone w załączniku do zarządzenia Prezydenta Miasta Skarżyska-Kamiennej nr 225/2021 z dnia 15 września 2021 r., a od 13 października 2022 r. wprowadzone zarządzeniem Prezydenta Miasta Skarżyska-Kamiennej nr 283/2022 z dnia 13 października 2022 r.

⁷ Przyjętych uchwałą Nr LVII/465/2022 Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej z 1 grudnia 2022 r.

⁸ Wg stanu na 30 września 2022 r.

(akta kontroli str. 130-132)

W skład mieszkaniowego zasobu Gminy, wg stanu na 31 października 2022 r., wchodziły:

- 33 budynki będące w 100% własnością Gminy. Żaden z tych budynków nie był zasilany z sieci ciepłowniczej (ciepło pochodziło z indywidualnych źródeł ogrzewania);
- 159 budynków wspólnot mieszkaniowych stanowiących współwłasność Gminy. Do 93 z tych budynków dostarczano ciepło systemowe, przy czym dostawcą ciepła do jednego z tych budynków było MESKO S.A., a do pozostałych – Celsiusum. Do jednego ze 159 budynków Celsiusum dostarczała ciepło produkowane w gazowej kotłowni kontenerowej. W pozostałych budynkach mieszkańcy posiadali indywidualne źródła ciepła (wspólnoty mieszkaniowe 17 nieruchomości w 2018 r. podjęły działania zmierzające do przyłączenia budynków do sieci gazowej, jednak – jak podała Naczelnik Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska – *z uwagi na rosnące koszty ogrzewania gazowego właściciele lokali w przedmiotowych nieruchomościach nie zdecydowali się na dalsze działania kończące się sfinalizowaniem inwestycji*).

(akta kontroli str. 108-116)

Urząd przed 3 listopada 2022 r. nie występował pisemnie do przedsiębiorstwa ciepłowniczego Celsiusum z zapytaniem, czy posiada ono zapasy pozwalające na zagwarantowanie dostaw ciepła w całym sezonie grzewczym 2022/2023.

Informacje dotyczące zapasów i zakupu miału węglowego na sezon grzewczy 2022/2023 zawarte były w przedstawionych 16 września 2022 r. na posiedzeniu RN Celsiusum materiałach, które to 12 września 2022 r. Zastępca Prezydenta Miasta otrzymał drogą mailową od członka RN Spółki.

Zastępca Prezydenta Miasta Andrzej Brzeziński, z upoważnienia Prezydenta Miasta, wyjaśnił: *Urząd występował do Celsiusum Sp. z o.o. z zapytaniem w sprawie zabezpieczenia zapasów paliw na najbliższy sezon grzewczy drogą mailową (3 listopada 2022 r.), a także Zarząd Spółki w czasie rozmowy zapewnił o zabezpieczeniu dostaw surowca na najbliższy sezon grzewczy (głównie węgla) podczas Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki w dniu 26 września 2022 r. Z informacji uzyskanej drogą mailową od Celsiusum wynika, iż proces zabezpieczenia paliwa na najbliższy sezon cały czas trwa. Natomiast na samych placach węglowych (magazynach) nie ma odpowiedniej ilości węgla, która wystarczyłaby do końca sezonu grzewczego. Stan magazynowy węgla na placach na dzień 30 września wynosił 21 796 ton, natomiast do końca sezonu grzewczego potrzeba około 38 000 ton. Dostawą węgla dla ciepłowni zajmuje się Celsiusum serwis (spółka zależna), która dzięki pożyczkom z grupy E.ON mogła w październiku br. zamówić dodatkowe 9000 ton węgla, z czego w październiku dostarczono około 5000 ton, a w listopadzie i grudniu ma zostać jeszcze dostarczone około 4000 ton. Są to wszystkie dostawy, jakie Spółka planuje w tym roku. Dostawy te umożliwią utrzymanie zapasów węgla, które wystarczą mniej więcej do połowy lutego z wymaganymi zapasami wynikającymi z przepisów (lub do połowy marca bez wymaganych zapasów). Na przyszły rok Celsiusum ma podpisaną umowę na dostawy węgla z Polskiej Grupy Górniczej S.A., którą Spółka zawarła w dniu 3 sierpnia 2022 r. W chwili obecnej trwają uzgodnienia dotyczące harmonogramu dostaw i cen miału węglowego od stycznia 2023 r. Można więc wywnioskować, iż ryzyko w zakresie ograniczenia dostaw ciepła systemowego przez Celsiusum do mieszkańców Skarżyska-Kamiennej jest niskie.*

Powyższe dane dotyczące ilości węgla na składowiskach oraz zapotrzebowania na węgiel na sezon grzewczy 2022/2023 odnoszą się do działalności Spółki w pięciu

miejsowościach (tj. w Skarżysku Kamiennej, Starachowicach, Grójcu, Drzewicy i Sokółce), w których jest ona dostawcą ciepła.

(akta kontroli str. 119, 120, 122-126, 140, 143, 147, 153)

Z danych uzyskanych od Celsium wynika, że zużycie ciepła w sezonie grzewczym 2022/2023, trwającym od 1 września 2022 r. do 30 kwietnia 2023 r., zaplanowano na poziomie 373 278 GJ, tj. o 2 713 GJ więcej niż w poprzednim sezonie grzewczym. Faktyczne zużycie ciepła w sezonie grzewczym 2021/2022 wyniosło 369 160 GJ. Do jego wyprodukowania użyto 20 353 Mg mialu węglowego.

Prezes Zarządu Celsium wyjaśnił: *Proces zabezpieczenia paliwa na najbliższy sezon trwa cały czas. Na dzień dzisiejszy nie mamy na naszych placach węglowych odpowiedniej ilości węgla, która wystarczyłaby do końca sezonu grzewczego. Stan magazynowy węgla na naszych placach w Skarżysku-Kamiennej na dzień 31 października 2022 r. wynosił łącznie 13 546 ton, natomiast do końca sezonu grzewczego potrzebujemy około 21 344 ton, czyli brakuje nam około 7 798 ton. Zakupem i dostawami węgla dla naszych ciepłowni zajmuje się Celsium serwis Sp. z o. o., która dzięki uzyskanym pożyczkom z grupy E.ON obecnie zgromadziła paliwo, które jak przewidujemy wystarczy do połowy lutego 2023 r. W tym roku oczekujemy jeszcze na dostawę 2 000 ton węgla z importu, które Spółka ta ma już zakontraktowane. W sierpniu 2022 r. Spółka ta zawarła umowę na dostawę węgla w 2023 r. z Polskiej Grupy Górniczej S.A. Zgodnie z harmonogramem zawartym w tej umowie w I kwartale 2023 r. mamy zaplanowane dostawy do Skarżyska-Kamiennej w ilości 9000 ton. Ilości te zabezpieczają całkowicie mial węglowy niezbędny nam w sezonie grzewczym 2022/2023.*

Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił również, że działania mające na celu zapewnienia ciągłości dostaw w związku z sytuacją kryzysową na rynku paliw polegają na stałym monitoringu rynku w oparciu o ceny i dostępność mialu o wymaganych parametrach oraz sukcesywnie dokonywanie zakupów w miarę posiadanych środków finansowych. Obecnie na rynku nie ma dostępnego węgla, który można byłoby nabyć z odroczonym terminem płatności. Całość zakupywanego mialu musi odbywać się w systemie przedpłatowym.

(akta kontroli str. 128, 129)

Członek RN Celsium, reprezentujący Gminę Skarżysko-Kamienna – jak wynika z wyjaśnień Zastępcy Prezydenta Miasta – nie podejmował aktywności na rzecz zapewnienia dostaw ciepła na odpowiednim poziomie (nie składał indywidualnie odrębnych dokumentów czy indywidualnych inicjatyw, lecz współdziałał w podejmowaniu decyzji wspierających Zarząd Spółki na posiedzeniach RN).

Zastępca Prezydenta Miasta wyjaśnił, że *Celsium zabezpieczyła wcześniej możliwość otrzymywania paliw niezbędnych do produkcji ciepła i ciepłej wody, jednakże możliwość ich finalnego otrzymania uzależniona jest od zapłaty za te paliwa przed ich otrzymaniem.*

(akta kontroli str. 136, 140)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.

OBSZAR

2. Realizacja działań zmierzających do zapewnienia dostaw ciepła dla odbiorców ciepła systemowego na sezon grzewczy 2022/2023

Opis stanu faktycznego

W 2022 r., poza opisanymi poniżej pismami, do Urzędu i do Rady Miasta w Skarżysku-Kamiennej nie wpłynęła żadna skarga lub wniosek związany z problemami niezagwarantowania ciągłości dostaw ciepła do budynków mieszkalnych w sezonie grzewczym 2022/2023.

(akta kontroli str. 184)

W dniu 4 stycznia 2022 r. do Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej wpłynęło pismo podpisane przez członków zarządów pięciu wspólnot mieszkaniowych z prośbą o pomoc i wsparcie w rozwiązaniu problemu związanego z dostarczaniem ciepła do bloków wspólnot mieszkaniowych zasilanych z węzła grupowego „Konopnicka”⁹. Przedstawiciele wspólnot mieszkaniowych podnieśli w piśmie, że przez dwa pierwsze tygodnie sezonu grzewczego 2021/2022 ciepło nie było dostarczane do ich bloków, mimo że w tym samym czasie inne bloki obsługiwane przez Celsius miały już uruchomione centralne ogrzewanie, a ponadto na zewnątrz panowała niska temperatura. Poinformowali również, że 29 listopada i 21 grudnia 2021 r. wstrzymano do ich bloków dostawy ciepła, ponieważ Celsius nie otrzymało pełnej kwoty zaliczki zabezpieczającej dostawę ciepła (Spółdzielnia nie dokonała wpłaty środków). Pismem z 2 lutego 2022 r. (wysłanym drogą mailową 7 lutego 2022 r.) przewodniczący Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej poinformował wspólnoty mieszkaniowe, że sprawą zajęła się Komisja Skarg, Wniosków i Petycji Rady Miasta, która zwróciła się do ww. Spółdzielni o udzielenie wszelkich informacji w tym zakresie. Przekazał również informację, że Komisja po uzyskaniu niezbędnych materiałów i przeprowadzonej analizie udzieli odpowiedzi odrębnym pismem. Pismo do Spółdzielni o przedłożenie stosownych informacji zostało wysłane 3 lutego 2022 r. Odpowiedź na to pismo wpłynęła do Urzędu 18 lutego 2022 r. W odpowiedzi tej p.o. Prezesa Zarządu SM wyjaśnił, że do budynków wspólnot mieszkaniowych nieruchomości przy ul. Konopnickiej 16, 17 i 18, ul. Mickiewicza 8 oraz ul. Tysiąclecia 16 dostawy ciepła nadal są realizowane za pośrednictwem węzła grupowego „Konopnicka”, ponieważ Spółka nie wykonała osobnych przyłączy, tak jak to zrobiła w przypadku czterech innych budynków uprzednio podpiętych do tego węzła. Dodał też, że *zarządcy nowoutworzonych wspólnot nie są w stanie wnieść zaliczek w ustalonej przez Celsius wysokości, gdyż comiesięczne zaliczki lokatorów są zbyt niskie*. Podkreślił również, że o terminie uruchomienia ogrzewania w budynkach podłączonych do ww. węzła decyduje Spółdzielnia. Podsumowując przedstawioną w piśmie sytuację, p.o. Prezesa Zarządu SM zanegował stwierdzenie, że kilkugodzinne wstrzymanie dostawy ciepła do wszystkich budynków przyłączonych do ww. węzła, jakie miało miejsce w aktualnym sezonie grzewczym, nastąpiło z winy Spółdzielni. Kopię odpowiedzi przekazano wspólnotom mieszkaniowym drogą mailową 1 marca 2022 r.

(akta kontroli str. 195-204)

Sprawa dotycząca dostaw ciepła do budynków podłączonych do węzła grupowego „Konopnicka” była poruszana na posiedzeniu RN Celsius w dniu 16 lutego 2022 r.

⁹ Celsius dostarczało ciepło do węzła grupowego „Konopnicka”, stanowiącego własność Spółdzielni Mieszkaniowej w Skarżysku-Kamiennej. Z tego węzła ciepłego zasilane były budynki Spółdzielni i budynki wspólnot mieszkaniowych, w tym budynki przy ul. Konopnickiej 16, 17 i 18, ul. Mickiewicza 8 oraz ul. Tysiąclecia 16. System węzła grupowego polegał na tym, że odbiorcą ciepła i stroną umowy na jego dostawę była Spółdzielnia, która przesyłała ciepło swoimi sieciami ciepłowniczymi do ww. budynków. Faktury za dostawę ciepła do ww. węzła Spółka wystawiała na Spółdzielnię Mieszkaniową. Rozliczeń zużycia ciepła na poszczególnych budynkach dokonywała Spółdzielnia.

Na posiedzeniu tym Prezes Zarządu Spółki poinformował Radę, że od początku sezonu grzewczego 2021/2022 dla ww. węzła ciepłego zasilającego 12 budynków wprowadzono system przedpłat i od tego momentu dwukrotnie do tego węzła zostały wstrzymane dostawy ciepła. Po dokonaniu wpłaty przez Prezesa Zarządu SM dostawy zostały wznowione. Zawarcie ze Spółdzielnią porozumień przedpłatowych, które miały zabezpieczyć Spółkę przed powstaniem nowych długów było również jednym z tematów omawianych na posiedzeniu RN Celsius, które odbyło się 8 października 2021 r. Na tym posiedzeniu Wiceprezes Zarządu Spółki podkreśliła że pomimo trudności celem jest utrzymanie dostaw ciepła dla mieszkańców.

(akta kontroli str. 206, 221)

Pismem z 1 sierpnia 2022 r. Celsius poinformowało Prezydenta Miasta, że z dniem 4 kwietnia 2022 r. wstrzymano dostawy ciepła do budynków SM i że do Spółdzielni przekazana została informacja, że w przypadku nieuregulowania przez nią bieżących i zaległych należności¹⁰ oraz braku realizacji przedpłat, dostawy ciepła nie zostaną uruchomione, a sezon grzewczy się nie rozpocznie. Celsius przekazało również Prezydentowi Miasta informację, że *do końca maja 2022 r. Spółka miała zawartą ze Spółdzielnią umowę dzierżawy sieci ciepłowniczej za węzłem „Konopnicka”, dzięki czemu mogła dostarczać ciepło bezpośrednio do budynków mieszkalnych. Niestety Spółdzielnia nie wyraziła zgody na kontynuowanie umowy dzierżawy, ani na sprzedaż sieci ciepłowniczej.*

Prezydent Miasta, w związku z zagrożeniem niezapewnienia przez Celsius dostaw ciepła do zasobów Spółdzielni w sezonie grzewczym 2022/2023, zwrócił się do Prezesa Zarządu Spółki oraz p.o. Prezesa Zarządu SM z propozycją spotkania w celu wypracowania rozwiązania tego problemu. Spotkanie z udziałem ww. osób, Prezydenta Miasta i jego zastępcy, radców prawnych i Naczelnika Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska odbyło się 23 sierpnia 2022 r. Prezes Zarządu Spółki zadeklarował gotowość do uruchomienia dostaw ciepła w sezonie grzewczym 2022/2023 w przypadku regulowania należności w systemie przedpłatowym. Ponowił również propozycję sprzedaży przez SM sieci ciepłowniczej za węzłem „Konopnicka”, co zmniejszyłoby zadłużenie Spółdzielni wobec Spółki i ułatwiłoby dostarczanie i rozliczanie ciepła. W związku z tym, że p.o. Prezesa Zarządu SM zakwestionował proponowaną wcześniej kwotę, strony wyraziły wolę powierzenia wyceny sieci niezależnemu rzeczoznawcy i późniejszy powrót do tematu sprzedaży. Ponadto złożono propozycję spotkania przedstawicieli Spółki i Spółdzielni w celu uzgodnienia stanu należności oraz spotkania SM ze wspólnotami mieszkaniowymi odnośnie powstałych zaległości. Ustalono również, że kolejne spotkanie zostanie zainicjowane przez Spółdzielnię.

(akta kontroli str. 209-214)

Pismem z 1 września 2022 r. zarządca nieruchomości, działający w imieniu wspólnot mieszkaniowych nieruchomości przy ul. Tysiąclecia 16 i 18 oraz ul. Konopnickiej 16 i 25, zwrócił się do Prezydenta Miasta z prośbą o pomoc w zapewnieniu dostaw ciepła do budynków tych wspólnot w sezonie grzewczym 2022/2023. Zaniepokojenie mieszkańców wzbudził fakt, że Spółdzielnia do 1 września 2022 r. nie zdecydowała się wydzierżawić Celsius sieci ciepłowniczej za węzłem grupowym „Konopnicka”. W sezonie grzewczym 2021/2022 zawarto umowę dzierżawy tej sieci, co zagwarantowało dostawy ciepła mieszkańcom. Poza tym wspólnoty mieszkaniowe miały wówczas zawarte umowy o dostawę energii cieplnej bezpośrednio z dostawcą ciepła.

W dniu 27 września 2022 r. do Urzędu wpłynęło pismo z Celsius adresowane do p.o. Prezesa Zarządu SM, w którym to po raz kolejny poinformowano Spółdzielnię, że

¹⁰ W piśmie podano, że aktualne zadłużenie Spółdzielni z tytułu dostaw ciepła wynosi 736 681 zł.

w przypadku nieuregulowania przez nią bieżących i zaległych należności oraz braku realizacji przedpłat, dostawy ciepła nie zostaną uruchomione, a sezon grzewczy się nie rozpocznie. Ponadto poproszono Spółdzielnię, w związku z jej bezczynnością w rozwiązaniu problemu dotyczącego zapewnienia ciągłości dostaw ciepła dla mieszkańców w sezonie grzewczym 2022/2023, o podanie, jakie czynności spośród tych, które były przedmiotem deklaracji złożonych na spotkaniu w dniu 23 sierpnia 2022 r. zostały przez nią podjęte.

W związku z ww. informacjami wskazującymi na ryzyko niezapewnienia ciągłości dostaw ciepła, Urząd zorganizował 7 października 2022 r. w siedzibie ww. zarządcy spotkanie, w którym uczestniczyli Prezes Zarządu Celsius, p.o. Prezesa Zarządu SM, radni Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej, Naczelnik Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska oraz zarządcy wspólnot mieszkaniowych. W trakcie tego spotkania wypracowano rozwiązania, które miały zapewnić dostawy ciepła do budynków wspólnot mieszkaniowych podłączonych do węzła „Konopnicka”. Jednym z tych rozwiązań – jak wynika z wyjaśnień Zastępcy Prezydenta Miasta, udzielonych z upoważnienia Prezydenta Miasta – miało być zawarcie umowy dzierżawy sieci ciepłowniczej, stanowiącej własność Spółdzielni, w celu umożliwienia Celsius dokonywania bezpośrednich dostaw ciepła do budynków wspólnot mieszkaniowych zasilanych z grupowego węzła ciepłowniczego przy wykorzystaniu tejże sieci. Umowa dzierżawy sieci niskoparametrowej – jak wyjaśnił Zastępca Prezydenta Miasta – została zawarta 19 października 2022 r. do końca sezonu grzewczego 2022/2023, a dostawy ciepła do budynków wspólnot mieszkaniowych są realizowane.

W celu zapewnienia dostaw ciepła mieszkańcom budynków SM – jak wyjaśnił Zastępca Prezydenta Miasta – *Spółka zawarła porozumienie ze Spółdzielnią (21 października 2022 r.), co umożliwiło rozpoczęcie sezonu grzewczego do obiektów SM. Zgodnie z przedmiotowym porozumieniem Spółdzielnia spłaciła połowę zadłużenia powstałego w przeciągu ubiegłego sezonu grzewczego 2021/2022 oraz zobowiązała się do spłacenia pozostałej kwoty zadłużenia do 30 listopada 2022 r. Ponadto Spółdzielnia zobowiązała się do realizowania, zgodnie z łączącą strony umową na dostawę ciepła, przedpłat na dostawę ciepła. Jak informuje Spółka na chwilę obecną Spółdzielnia na bieżąco wpłaca kwoty pieniężne na ciepło, a Spółka dostarcza ciepło do budynków Spółdzielni, choć Zarząd Spółki dostrzega możliwe trudności w przypadku dużego pogorszenia pogody i zwiększenia wartości kwot, które należy uiścić za dostarczane ciepło.*

Członek RN Celsius w dniu 12 września 2022 r. przekazała drogą mailową Zastępcy Prezydenta Miasta materiały na posiedzenie RN Spółki¹¹ z informacją dotyczącą dostaw ciepła do budynków będących własnością Spółdzielni oraz wysokości jej zadłużenia wobec Spółki, a 19 października 2022 r. informację o zamiarze podpisania ze SM umowy dzierżawy sieci niskoparametrowej za węzłem grupowym „Konopnicka” oraz ww. porozumienia.

(akta kontroli str. 137, 138, 145-150, 215-219, 238, 240)

Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił: *Celsius jest dostawcą ciepła do 12 budynków będących w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej, w tym dziewięciu budynków mieszkalnych i trzech budynków usługowych. (...) Dostawy ciepła w tym sezonie zostały uruchomione w dniu 10 października 2022 r. do bloków mieszkalnych z węzłami indywidualnymi oraz w dniu 14 października 2022 r. do budynków mieszkalnych zasilanych z węzła grupowego po uprzednim dokonaniu przez Spółdzielnię Mieszkaniową przedpłat na poczet planowanego zużycia. Od tamtej pory dostawy odbywają się w sposób ciągły, ani razu nie wstrzymaliśmy ich.*

¹¹ Posiedzenie RN Celsius odbyło się 16 września 2022 r.

(akta kontroli str. 129)

W dniu 17 października 2022 r. do Urzędu wpłynęło pismo z Urzędu Regulacji Energetyki Południowy Oddział Terenowy z siedzibą w Katowicach (dalej: URE) z prośbą o udzielenie informacji dotyczących m.in. możliwości rozwiązania konfliktu pomiędzy Celsium a SM oraz sposobu realizowania zadania własnego gminy w zakresie zaopatrzenia w ciepło. URE skierowało do Urzędu ww. pismo w związku z prośbą Spółki o podjęcie czynności zmierzających do rozwiązania ww. sporu. W odpowiedzi Urząd poinformował URE, że 23 sierpnia i 7 października 2022 r. odbyły się spotkania z udziałem przedstawicieli skonfliktowanych podmiotów, i że na ostatnim z nich zostały wypracowane rozwiązania pozwalające na zapewnienie ciepła mieszkańcom budynków wspólnot mieszkaniowych podłączonych do węzła „Konopnicka”.

(akta kontroli str. 225-227)

W 2022 r. do Urzędu, oprócz ww. pism dotyczących dostaw ciepła do wybranych budynków mieszkalnych, wpłynęło również pismo w sprawie podwyżek cen za ciepło wytwarzane w kotłowni gazowej. Pismo to zostało złożone 7 czerwca 2022 r. przez zarząd wspólnoty mieszkaniowej nieruchomości przy ul. Legionów 107. W piśmie podano, że koszt wytworzenia ciepła wzrósł o 145%. W związku z tym pismem zwrócono się do Zarządu Celsium o wskazanie przyczyn wzrostu cen ciepła. Z wyjaśnień Prezesa Zarządu Spółki, zawartych w piśmie z 20 czerwca 2022 r. wynika, że wzrost cen ciepła wynikał przede wszystkim z drastycznej podwyżki cen gazu¹². Poza tym w świetle przepisów prawa przedsiębiorstwu energetycznemu produkującemu ciepło z paliw gazowych nie przysługiwała możliwość stosowania stawek taryfowych przy zakupie paliw gazowych (zakup gazu możliwy był jedynie po cenach rynkowych). Na podstawie tych wyjaśnień, pismem z 22 czerwca 2022 r. Urząd udzielił odpowiedzi ww. zarządowi wspólnoty mieszkaniowej. W dniu 4 listopada 2022 r. Urząd zwrócił się drogą mailową do Celsium o udzielenie informacji odnośnie wpływu rozwiązań rządowych mających na celu obniżenie cen wytwarzania ciepła na cenę ciepła dostarczanego mieszkańcom ww. wspólnoty. Pismem z 15 listopada 2022 r. Wiceprezes Zarządu Spółki poinformowała, że wspólnota mieszkaniowa nieruchomości przy ul. Legionów 107 złożyła do Celsium A Sp. z o. o. oświadczenie odbiorcy ciepła, o którym mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw¹³ i na jego podstawie zastosowano wobec niej średnią cenę wytworzenia ciepła z rekompensatą¹⁴. Uwzględniona rekompensata obniżyła koszty ciepła o 64,2%.

(akta kontroli str. 229-237)

*W Założeniach do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2012-2027 – aktualizacja wrzesień 2022*¹⁵ wyszczególniono przedsięwzięcia, które warto aby użytkownicy obiektów budowlanych wdrożyli w celu uzyskania oszczędności energii cieplnej, takie jak montaż zaworów termostatycznych, montaż ekranów grzejnikowych, utrzymanie niskiej temperatury w pomieszczeniach nieużytkowanych, odpowiednie ustawienie mebli (zbyt blisko grzejników utrudnia przepływ ciepłego powietrza), intensywne wietrzenie pomieszczeń, ale przez krótki czas. Wskazano również działania

¹² W piśmie z 15 listopada 2022 r., stanowiącym odpowiedź na zapytanie mailowe z 4 listopada 2022 r., Spółka podała, że koszty gazu wzrosły o 645%.

¹³ Dz. U. poz. 1967, ze zm.

¹⁴ Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw, średnią cenę wytworzenia ciepła z rekompensatą stosuje się w okresie od dnia 1 października 2022 r. do dnia 30 kwietnia 2023 r.

¹⁵ Tak samo jak w *Założeniach do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2012-2027 – aktualizacja sierpień 2019*.

przyczyniające się do poprawy bilansu cieplnego budynku, do których można zaliczyć m.in. ocieplanie stropodachów, ścian zewnętrznych, stropów piwnic; wymiana okien i drzwi; modernizacja instalacji grzewczych; zamontowanie zaworów termostatycznych, podzielników ciepła, liczników sterowania automatycznego.

W 2022 r. Urząd nie prowadził działań informacyjnych uświadamiających odbiorców ciepła systemowego co do sposobów minimalizowania skutków ewentualnych ograniczeń w dostawie ciepła.

Zastępca Prezydenta Miasta, z upoważnienia Prezydenta Miasta wyjaśnił, że *Urząd Miasta Skarżysko-Kamienna nie prowadził specjalnych kampanii czy też akcji uświadamiających w zakresie sposobów minimalizowania skutków ograniczenia w dostawie ciepła, gdyż (...) ryzyko w zakresie ograniczenia dostaw ciepła systemowego przez spółkę Celsius Sp. z o.o. do mieszkańców Skarżyska-Kamiennej jest niskie. Dodatkowo sytuacja na rynku węgla, gazu oraz kwestia ogrzewania w okresie zimowym jest bardzo szeroko omawiana w większości dostępnych mediów publicznych, a także prywatnych, uznano więc, że nie ma potrzeby prowadzenia odrębnych kampanii informacyjnych w tej dziedzinie. Zastępca Prezydenta dodał również, że w zakresie informacji dotyczącej racjonalnego gospodarowania ciepłem Celsius od kilku sezonów grzewczych udostępnia na swojej stronie internetowej pod adresem <http://www.celsius.pl/strefa-klienta/jak-oszczedzac-cieplo/> obszerną informację o tym, jak postępować, aby ograniczyć rachunki za energię cieplną (...). Ponadto na zebraniach wspólnot mieszkaniowych mieszkańcy instruowani są jak używać ciepła, aby ograniczyć jego zużycie, a tym samym obniżyć koszty.*

(akta kontroli str. 81, 83, 120, 151, 152, 177, 181, 183)

Stwierzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Kielce, grudnia 2022 r.

Kontroler

Agnieszka Olejarz
główny specjalista kontroli
państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Kielcach

p.o. Wicedyrektor

Krzysztof Wilkosz

.....
podpis